

ПЕРЕДМОВА

Пропонований збірник присвячений переважно вивченню досвіду трансформацій, що відбувалися в українському суспільстві впродовж XX – початку XXI століть. Не залишались осторонь і питання історичних детермінант новітніх сутнісних зрушень у житті соціуму.

Керуючись фундаментальними теоретичними підходами, у відповідності з якими соціум як складно організована біосоціокультурна система є відкритим, нестабільним, нерівноважним, нелінійним феноменом, що самоорганізується у напрямку “вилучення зайвого”, а також спираючись, передовсім, на такі імперативи постнекласичної наукової парадигми, як альтернативність, поліваріантність, відмова від світоглядного монізму, фундаменталізму, ідеї аксіоматичності знання як базових засад у дослідженні умов розвитку системи (українського соціуму), автори зосереджували увагу передусім і здебільшого на наступному колі питань:

- трансформація соціальної структури населення в процесі кардинальної зміни умов соціалізації особистості; ідей (ідеологій), що опановували масами, та – відповідно – соціально-політичних рухів як практичного “зрізу” ідей (від моменту виникнення, розвитку до затухання або сутнісної трансформації);

- трансформація політичної системи (інститутів), політичного режиму та “політичної людини” (її інтересів, потреб, а відтак й витворюваних образів власного та колективного – національного – майбутнього, що зумовлювалося не лише зміною соціального ідеалу, але й міфологізацією свідомісних настанов, а то й невіглаством, превалюванням у повсякденних орієнтаціях матеріальних, а не духовних пріоритетів;

- трансформація власності (приватна – державна – плюралістична за формою) та її вплив на процеси деградації

структур громадянського суспільства в умовах існування для працівника одного-єдиного — державного — джерела фінансових надходжень (а, отже, підтримання фізичного життя особистості, розвитку її освітніх, культурних та інших потреб, зумовлених виключною орієнтацією на державні інтереси, потреби, спроможності) і розвитку громадської ініціативи в умовах вивільнення особистості від тотальної державної фінансової залежності.

Збірник складається з двох розділів. До розділу I. “Трансформаційні процеси в Україні (аналіз історичного досвіду)” включено матеріали, пов’язані з вивченням досвіду трансформацій переважно ХХ ст.: зокрема, у політичних системах, партіях, революційній боротьбі та світогляді людей. Окремі статті торкаються соціально-культурних трансформацій, що стосуються цінностей, моделей поведінки, устрою життя. Кілька статей мають предметом аналізу історичне минуле, розкривають цивілізаційні характеристики доби Гетьманщини.

Розділ II. “Проблеми і перспективи сучасних трансформацій” більше присвячений з’ясуванню актуальних аспектів нинішнього політичного процесу, зокрема, новітнім методам дослідження політичної науки, проблемам українського “середнього” класу, суперечностям становлення інституту президентства, специфіці елітарності бюрократії та особливостям політичного лідерства.

В. Солдатенко